

Människors säkerhet och livsmiljö beaktas ej vid tillståndsprocesser för vindkraftsetablering!

Undertecknad har undersökt vad Kommunala myndigheter och Länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer gör för att säkerställa och garantera innevånarnas livsmiljö, hälsa och säkerhet vid myndighetsprövning och beslut om vindkraftsverksamheter.

Av inkomna e-post och brevsvår framgår entydigt att Sveriges Kommuner och Länsstyrelsernas Miljöprövningsdelegationer i sina tillståndsprocesser och tillståndsbeslut inte alls beaktar relevanta krav i EU:s-maskindirektiv (MD) 2006/42/EG införd i svensk lagstiftning genom AFS 2008:3, vid fastställandet av vindkraftverkens placering och uppställning i naturen. Av undersökningen framgår även, att tillståndsgivande myndigheter i tillståndsprocesser tillämpar nationell svensk praxis med stöd bl.a. av Näringslivsdepartementets regeringsbeslut I 6 N20 2011/1416/E och Boverkets Vindkraftshandbok framför relevanta säkerhetskrav i den tvingande EU-rättsakten maskindirektivet (MD).

Av Näringslivsdepartementets regeringsbeslut enligt ovan framgår bland annat, att ”Vindkraftsanläggning ska prövas enligt plan- och bygglagen (PBL) och/eller miljöbalken (MB) och kommunen har ett tillsynsansvar. I denna prövning ingår inte att beakta maskindirektivet eller något annat produktdirektiv” men trots detta föreskriver Länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer i tillståndsbeslut, för drift av vindkraftverk (vkv), krav på helt maskinrelaterade funktionskrav och anordningar som är lägre än MD:s lägsta krav, som alltid måste uppfyllas av Tillverkare/Importör och Verksamhetsutövare. Att inte tillämpliga tvingande maskinrelaterade säkerhetskrav skall beaktas i tillståndsprocesserna innebär också, att detta inte tas upp vid samråd av den som avser att bedriva vindkraftsverksamhet och vid ansökan om tillstånd för vindkraftsverksamhet. Detta innebär då, att relevanta maskin- och säkerhetsrelaterade uppgifter inte framgår av miljökonsekvensbeskrivningar (MKB:n) och därvid prövas inte hänsynsregeln under tillståndsprocesserna på ett adekvat och rättssäkert sätt dvs., att den tillståndssökande har vidtagit ”de försiktighetsmått som erfordras för att förebygga skador eller olägenheter för människors hälsa eller miljön” med stöd av miljöbalkens 2 kap. 3§. Det kan även konstateras att kommunerna i sina planprocesser inkl. ”Vindbruksplaner” inte heller ställer/föreskriver några verifierbara/kontrollerbara krav beträffande tillämpbara maskinrelaterade livsfarliga säkerhetsaspekter men trots att inga tvingande maskinrelaterade säkerhetskrav i enlighet med produktdirektiv skall tillämpas då vindkraftverk är i drift/i bruk bedöma vilka andra olycksförebyggande och skadebegränsande åtgärder som behöver vidtas i förväg, lag (2003:778) om skydd mot olyckor. Det är upprörande att det av kommunernas ”Vindbruksplaner” (tillägg till översiktsplaner) endast framgår, att ”bästa möjliga teknik ska användas för att förhindra att fåglar och andra djur dödas eller skadas av elledning, rotorblad och transformatorer”, dvs. om dessa kommuner inte betraktar människor som djur måste naturligtvis också människor skyddas av bästa möjliga teknik.

Talerätt: Högsta Domstolens (HD) dom "NJA 2004 s. 590" är ett viktigt rättsfall där HD redde ut sakägarbegreppet i miljöbalken. Enligt detta rättsfall har alla personer Talerätt som kan tillfogas skada eller utsättas för annan olägenhet genom den miljöfarliga verksamheten i enlighet med miljöbalken. Risk eller olägenhet får dock inte vara enbart teoretiska eller helt obetydliga. Av mark- och miljööverdomstolens dom, MÖD 2005:3398, som gällde talerätt i mål om tillstånd till vindkraftsanläggning framgår bl.a. med hänvisning till NJA 2004 s. 590, att ”de klagande hävdade att vindkraftverken kommer att utgöra ett dominerande inslag i miljön. De uttryckte även oro för skuggbildning och buller. Miljööverdomstolen fann att olägenheterna inte var endast teoretiska eller helt obetydliga varför de hade talerätt.”

Samråd i detaljplaneprocess: Deltog vid ett möte/samråd(?) beträffande en kommuns utställningshandlingar avseende ”Tillägg till översiktsplanen” inkl. "MKB:n. Efter några frågor till kommunens ansvariga handläggare kunde jag klarlägga, att många allvarliga formalia fel begåtts under arbetet med framtagningen och den demokratiska förankringen av utställningsmaterialet. Förutom formfel i samrådsprocessen påtalade jag att sakägare med talerätt i enlighet med sakägarbegreppet för miljöfarlig verksamhet, inte kallats/informerats. Kommunens handläggare insåg att formalia fel begåtts och uppgav redan på mötet att de skulle föreslå kommunen, att området som mötet avsåg skulle tas bort ur vindbruksplanen för, att inte tvingas ta om alla samrådsprocesser. Vilket senare också beslutades av kommunen. Kommunen hade vid kallelser till samråd följt sakägarbegreppet enligt PBL 2010:900 och inte beaktat och alls tillämpat sakägarbegreppet samt talerätten enligt MB.

Samråd enligt 6 kapitlet MB: Av 6 kapitlet MB framgår vilka krav som ställs på samrådsförfarandet och miljökonsekvensbeskrivningen (MKB:n) enligt MB. I bland annat 6 kapitlet 4 § (tidigt samråd) och 5 § (utökat samråd) MB framgår vilka krav som ställs på samråd. Flera av kraven är formulerade i allmänna ordalag. Detta innebär bland annat att det inte är närmare preciserat hur samrådet ska gå till samt vilka underlag som redovisas inför samrådet. Erfarenheten av oklarheterna i MB beträffande grundläggande krav inför och vid samråd är, att dessa kan betraktas som farsartade och som inte är rättssäkra. Sökanden tar inte vid samråd upp och besvarar relevanta maskinrelaterade säkerhetsaspekter och frågor.

Trots att en sökande i sin "Samrådsredogörelse" uppgav följande: "Den allvarligaste incident som kan inträffa i närheten av ett vindkraftverk är troligtvis personskada eller dödsfall på grund av att en person träffas av en del som lossnar från vindkraftverket" har inte den sökande med ett enda ord redovisat detta i sin tillståndsansökan till Miljöprövningsdelegationen. *Upprörande, att den sökande benämner en livsfarlig händelse som incident!*

Notera, att våra kommuner som myndighet alltid ansvarar för att bedöma behov av eventuellt säkerhetsavstånd/skyddsavstånd, och om det finns anledning att göra en riskanalys även för icke bygglovspliktiga vindkraftverk. Dessutom har kommuner sitt vetorätt för alla miljöbalkstillstånd. Dvs. kommunen skall tillstyrka alla planerade vindkraftsexploateringar, annars kan tillstånd till vindkraftverk inte meddelas. Skulle det kommunala vetot tas bort försvinner den sista demokratiska halmstrået/möjligheten för enskilda innevånare/medborgare att kunna värna/skydda sina livsmiljöer och livskvalitéer vid den storskaliga vindkraftsindustrialiseringen av vårt land. Detta skulle även leda till en i princip obegränsad etablering av vindkraftverk, med stöd av skendemokratiska tillståndprocesser.

Vindkraftverk som är i drift och i bruk utgör ett allvarligt ingrepp i allemansrätten, som är inskriven i Regeringsformen (2 kap. 18 §) – en av Sveriges fyra grundlagar. Detta medför t.ex. också att skog inte kan avverkas innanför förbudsområdet med beaktande av bl.a. Arbetsmiljöverkets (AV:s) föreskrift AFS 1981:15, SKYDD MOT SKADA GENOM RAS, om berörda vindkraftverk inte är avställda under avverkningstiden. Detta gäller naturligtvis också för annan odling, etc. Även möjlighet till eftersök av trafikskadat och/eller skadeskjutet vilt inom förbudsområdet/skyddsområdet förhindras. Inte heller renägare kan hämta sina renar inom förbudsområdet/skyddsområdet, om inte berörda vindkraftverk är avställda.

Så sent som år 2010 påstod Energimyndighetens chefsjurist, att ett vindkraftverk är en byggnad, vilket var fel då vindkraftverk varit en maskinprodukt redan vid Sveriges inträde i EU 1995-01-01. Vindkraftverk är en produkt, det vill säga en "maskin" i enlighet med MD 98/37/EC (AFS 1993:10), som ersattes från 2009-12-29 av maskindirektiv (MD) 2006/42/EC (implementerad i svensk lagstiftning med stöd av AFS 2008:03) och inte en byggnad. På undertecknads begäran om förtydligande (2010) erhöles följande svar från Energimyndigheten: "Det här med definitioner varierar med tillämpliga regler. I förhållande till PBL är vindkraftverk att betrakta som "andra anläggningar" och enl. Lag om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk m.m. (BVL) är definitionen "byggnadsverk". Andra definitioner på vindkraftverk är "taxeringsenhet" och "elproduktionsenhet". OBSERVERA av sektorsmyndighetens svar framgår inte, att vindkraftverk en maskinprodukt. På grund av den legala okunskapen har, enligt undertecknad, inte relevanta maskinrelaterade hälso- och säkerhetsrisker beaktats i svenska regler för prövning av vindkraftsverksamhet. Maskindirektivets relevanta grundläggande (väsentliga) hälso- och säkerhetskrav beaktas alltså inte vare sig i PBL eller i MB eller i "Vindkraftshandboken", som utarbetats av Boverket. Följs denna handbok i plan och tillståndprocesser säkerställs inte, att vindkraftverk på uppställningsplatser uppfyller de tillämpliga och grundläggande hälso- och säkerhetskraven i enlighet med MD 2006/42/EC (AFS 2008:3) Bilaga 1, då de tas i drift och är i bruk.

Följande utdrag ur Energimyndighetens skrivelse, Dnr 420-10-1181, 2010-08-30, gällande vindkraft och säkerhet påvisar klart och tydligt att demokratin och rättssäkerheten för allmänhetens deltagande i beslutsprocesser för vindkraft endast är en chimär: "Energimyndigheten har som expertmyndighet regeringens uppdrag att främja en utbyggnad av svensk vindkraft för att Sverige på lång sikt ska kunna basera hela sin energiförsörjning på förnybar energi. Energimyndigheten har av regeringen fått i uppdrag att skapa ett nationellt nätverk för vindbruk. Syftet med nätverket är att sprida kunskap om naturresursen vind, säkerställa tillgången till information och kunskap för att underlätta utbyggnaden av vindbruk samt understödja regionala initiativ av nationell betydelse".

Energimyndigheten är alltså regeringens sektorsmyndighet, "vindkraftsexploatörernas partner", för att på uppdrag av regeringen bl.a. bereda vägen genom förenklad tillståndprocess för exploatörer och genom att försvåra de enskildas möjligheter till reell deltagande och påverkan för, att främja utbyggnad av den intermittenta, lågkvalitativa och icke långsiktigt hållbara elproduktionen från vindkraft.

Arbetsmiljöverket påstår i svar och kommentarer till Kommissionens skrivelse, ENTR(G/4/AMR/fr D (2011) om vindkraft, RET 2011/100839, under Standardisering bl.a., att "till skillnad mot övriga maskiner, saknas det harmoniserade standarder för vindkraftverk som anger vilka lösningar som anses erbjuda tillräckligt skydd mot viss risk". Detta påstående är inte helt korrekt då det för de allra flesta "övriga maskiner" inkl. vindkraftverk har funnits och finns tillämpliga harmoniserade standarder av typ A och B. Endast för ett fåtal maskiner finns harmoniserade standarder av typ C. För ytterligare information, se bifogad skrivelse "Vindkraftverk – Maskinrelaterade hälso- och säkerhetsrisker". Skall påpekas att då undertecknad föreläste för AV:s inspektörer i Norrland dec. 2009 framkom, att AV:s inspektörer inte hade tillgång till harmoniserade standarder. Blev informerad av AV under sommaren 2010, att de nu abonnerar på harmoniserade standarder.

OBSERVERA, att Boverkets hänvisning i "Vindkraftshandboken" sidan 32 och Energimyndighetens hänvisning i det oregistrerade och odaterade dokument "Vindkraft - Arbetsmiljö och säkerhet", som gemensamt tagits fram av av Energimyndigheten, Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket, Naturvårdsverket, Transportstyrelsen, Trafikverket och Försvarsmakten och efter samråd med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), sidan 7 till Elforsk rapport 04:13 för vindkraftverk i kallt klimat nedisning, iskast och avisning".

Vindkraftshandbokens och dokumentet "Vindkraft - Arbetsmiljö och säkerhet" är inte relevant beträffande Säkerhet och riskavstånd – Erfarenheter och riktlinjer. Påståendet, att "beräkningsmetoden ger ett högsta riskavstånd på cirka 350 m resp 420 m vid en maximal vindhastighet på 25 m/s" liksom uppgiften om avståndet mellan ett vindkraftverk och en allmän väg på minst 50 m är helt irrelevant bl.a på grund av ny kunskap och för vindkraftverk nu har högre totalhöjder än det som gällde enligt Elforsk rapport 04:13 (maj 2004). Se Elforsk report 12:13 Icing of Wind Turbines - Några utdrag:

4.5 Safety issues

4.5.1 Ice throw - State of the Art

"The most often approach to identify risk zone for ice throw and ice falls are the formulas presented by Henry Seifert":

"d = 1,5(D+H) for an operating turbine"

$$d = v \frac{(D/2 + H)}{15}$$

"for a turbine at standstill"

d = Maximum falling distance of ice fragments [m]

D = Rotor diameter [m]

H = The hub height [m]

v = The speed at the blade tip [m/s]

"The major drawback of the formulas is the fact, that the dependency of the ice throw risk on the wind statistics under typical icing conditions is neglected".

"Finally there is a clear lack of validation data for the simulation results. Today there exist only rare systematic empirical studies on the distribution of ice throw of wind turbines."

5.2.5 Safety issues - Ice throw

"There is a clear need to carry out more experimental studies in order to better understand the characteristics of ice throw. Special emphasis has to be put on:

- *Distinction between ice throw and ice fall*
- *Difference between unheated and heated blades*

- Preferred blade position for ice throw (e.g. upward or downward motion of the blade)
- Correlation between wind direction and ice throw direction
- Trajectories of ice fragments, behavior in the air, "sailing" effects
- Ice throw for different ice fragments (sizes, weights, ice types)
- Mechanical models for ice on blades

Based on this information, ballistic ice throw models need to be improved and validated. This will allow an accurate calculation of the ice throw risk under site specific icing and wind conditions"

International Energy Agency (IEA) uppger bl.a. i Task 19:s slutrapport, av 2.4.2009, 4.3 Key findings – Safety: "No fallen ice chunks have been found further than 5 rotor diameter from the tower base of a wind turbine. The size of fallen ice chunks can be everything between few grams to several kilograms. **Thus, there is a clear need to protect the risk area**".

Det finns kommuner som hänvisar till, att bästa möjliga teknik skall användas för avisning. Notera dock, att det inte finns och att det inte kommer att finnas avisningssystem som vid alla förekommande väderförhållanden kan hindra isbeläggning/ispåbyggnad av rotorblad samt vibrationer/obalanser vilket innebär, att säkerhetsrisker för iskast kvarstår. Dessutom kommer is som byggs på rotorblad, att slungas ut vid varje avisningscykel. Livsfarliga säkerhetsrisker för utkastande föremål finns året runt!

OBSERVERA, att vare sig Boverket, Energimyndigheten och/eller Naturvårdsverket är någon föreskrivande och/eller tillsynsansvarig myndighet, med ansvar för maskiner som vindkraftverk, som tagits i drift och är i yrkesmässigt bruk.

Av den genomförda undersökningen framgår också att vissa kommuner betraktar, att vindkraftverk som tagits i drift/i bruk är godkända då de är CE-märkta.

Genom att CE-märka en produkt, som vindkraftverk försäkras tillverkaren, att produkten uppfyller grundläggande hälso- och säkerhetskrav i tillämpliga direktiv när produkten släpps ut på marknaden eller tas i bruk men detta innebär inte ett "godkännande", att vindkraftverk på uppställningsplatsen då de tas i drift/i bruk uppfyller grundläggande hälso- och säkerhetskrav i tillämpliga EU-direktiv.

Produktansvar för maskiner: Ansvaret för en varus och produkts säkerhet har lagts på "Tillverkaren" eller "Importören". Arbetsgivaren/verksamhetsutövaren kan även vara "Tillverkaren" och "Importören". Enligt standarden Vindkraftverk - Del 1: Säkerhetsfordringar SS-EN 61400-1 med tillägg SS-EN 61400-1 A 1, (en internationell "IEC-standard"), som är antagen som svensk standard, skall Köpare och Tillverkare/Importör fastställa och säkerställa att vindkraftverkets konstruktion har tillräcklig hållfasthet för uppställningsplatsen ("site condition") i "extraordinära klimatzoner" enligt vindturbinklass S (WT-class S)*. Dvs. köparen är i detta avseende även Tillverkaren.

Tyvärr måste konstateras av alla från kommunerna erhållna kopior på EG försäkran om överensstämmelse för vindkraftverk uppställda och i bruk i "extraordinära klimatzoner" har ingen Tillverkare/Importör/Verksamhetsutövare deklarerat överensstämmelse med WT-class S. Alla erhållna EG försäkringar är utfärdade för fastlandsuppförande i WT-class II, EN 61400-1, dvs. för "normal" temp. förhållanden. * The standard defines operating conditions as "normal" for temperatures down to -10 °C and "extreme" down to -20 °C. I vårt sub-arktiska och arktiska klimat erfordras dimensionerande temperaturer åtminstone ner till minus (-) 30 °C. Av erhållna EG-försäkran om överensstämmelse kan även konstateras, att inga försäkran om överensstämmelser uppfyller bindande fordringar i berörda produkt direktiv bland annat på grund av att Tillverkarna inte alls i sina försäkran beaktat de förfaranden som skall tillämpas vid bedömningen av överensstämmelse för vindkraftverk med en hög riskfaktor då säkerhetskritiska skyddsfunktioner och säkerhetskomponenter som omfattas av MD:s bilaga IV och V finns monterade på maskinen. Många maskinkomponenter är kritiska för människors hälsa och säkerhet. Trots att AV har god kännedom om allt det som framgår, av detta stycke, så ingriper inte AV med stöd av skyddsklausulen. AV har inte heller utfört några ingående marknadskontroller trots vetskapen om, att inga vkv åtminstone i kallt och/eller isigt klimat kan ännu uppfylla MD:s lägsta krav för att få tas i drift och vara i bruk. Är det pga. Ministerstyret? OBS: Inspektioner är inte Marknadskontroller!

Anmälda Organ (Notified Bodies) är oberoende organisationer med kompetens att t.ex. bistå och övervaka tillverkarnas arbete med att verifiera, att de produkter som sätts ut på marknaden och/eller tas i drift och är i bruk uppfyller de regler, EU-direktiv, som gäller inom EU. Detta sker alltså genom provning och certifiering i enlighet med EU-rättsakter. Liksom det är för vissa andra verksamhetsområden, att farliga incidenter och olyckor utreds av opartiska organ måste och inom lagstiftningens ram krävas, att verksamhetsutövare anlitar opartiska Anmälda Organ som utredare. Polisen har inte nödvändig egen teknisk kompetens för att utreda vindkraftsolyckor/säkerhetsbrister NOTERA att Arbetsmiljöverket inte är ett Anmält Organ med mandat, att certifiera vindkraftverkens överensstämmelse med bindande EU-rättsakter. Inte heller AV har, enligt undertecknad, nödvändig egen teknisk kompetens för att utreda vindkraftsolyckor/säkerhetsbrister. Swedac är den nationella myndigheten i Sverige som bedömer och anmäler dessa Anmälda Organ till EU-kommissionen

SWEDISH STANDARDS INSTITUTE (SIS) utexaminerar maskinsäkerhetsspecialister. Examinationen omfattar förståelse och praktisk tillämpning av krav i maskindirektivet och den harmoniserade standarden SS-EN ISO 12100:2010 samt den tekniska rapporten SIS-ISO/TR 14121-2:2012.

Andra delar är riskbedömning, regler för äldre maskiner (tillverkade före 1995), hantering av om- och tillbyggnader, kopplingen till andra direktiv samt utformning av och krav på innehåll i bruksanvisningar.

Det var också anmärkningsvärt att de flesta av Sveriges kommuner inte redovisade att de gjorde eller gör någon egen ingående granskning och bedömning av tillståndsansökningar bl.a. med avseende på den egna kommunens rätt, enligt miljöbalkens 16 kap. 4 § att inte tillstyrka, att vindkraftverk får uppföras i den egna kommunen då det gällde tillståndspliktiga vindkraftsanläggningar utan hänvisade till Länsstyrelsens tillståndprocess och i vissa fall till den egna kommunens vindbruksplan.

Noterade även, att åtminstone en av kommunernas handläggare uppgav ”att just säkerheten för tredje part vid vindkraftverk faller mellan de beryktade stolarna. Boverket hade ett tag ansvaret att reda ut frågan men det ledde inte till några nya direktiv. Jag har påtalat bristen för representanter för Länsstyrelse, MSB (myndigheten för samhällsskydd och beredskap) samt räddningstjänst. Har inte heller där fått några klara direktiv att jobba vidare med.”

Ingen kommun upplyste om att de efter, att vindkraftverk tagits i bruk kontrollerat om maskinens CE-märkningen fortfarande gäller för att vindkraftverket skall få vara i bruk efter det, att verksamhetsutövaren utfört åtgärd för att t.ex. minska is påbyggnad på rotorbladen. Alla hård- och mjukvaruförändringar som utförs på ibruktagna maskinen kan få till följd att Tillverkaren/Importören kan vägra att stå för tillverkaransvar och garantier. En förlust som kan få svåra konsekvenser om en olycka är framme.

Trots att det rapporterats om förekomster av sprickbildningar i vindkraftverkens betongfundament vars omedelbara konsekvenser gäller bärförmågan som kan äventyra konstruktionens egenskaper och funktionsduglighet har ingen kommun redovisat, att kontroller gjorts.

Tillståndsprovande och -givande myndigheter inkl. beslutsfattande politiker negligerar de kraftigt ökade säkerhetsrisker som ökade totalhöjder på vindkraftverk medför. Att exploitörer och verksamhetsutövare vill öka elenergiproduktionen och förbättra lönsamheten genom att uppföra allt högre vindkraftverk med större svepyta är enkelt att förstå. Däremot beaktas inte vid tillståndsprovningar och tillståndsbeslut, vid vindkraftverkens uppställningsplatser i kallt och isigt klimat/miljö, de underskattade problemen (i dag okända problemen) med nedisning på ca. 200 m höjd, ökad buller utbredningen och de utkastade föremålens ”seglingseffekt”, dvs hur långt bort från vindkraftverk utkastade föremål kan ”flyga” (Worst Case Scenarios). Beslutsfattarna verkar, att endast betrakta totalhöjds ökningen som en visuella effekter.

NOTERA: Att en fabriksny maskin som kundanpassats utan tillverkarens/importörens medverkan kan förlora CE-märkningen. En kund som köpt en maskin får förändra den och anpassa den till lokala förhållanden under förutsättning att maskinen fortfarande är säker, dvs. uppfyller de grundläggande (väsentliga) hälso- och säkerhetskraven i enlighet med MD 2006/42/EC (AFS 2008:3). Åtgärderna måste göras korrekt, med bruksanvisning, riskbedömningar och fullständig dokumentation av tillkommande funktioner och/eller förändringar. OBS, maskinen kanske inte heller uppfyller bindande krav om den anpassats utan tillverkarens medverkan i tekniska frågor och i riskbedömningen.

I tillståndsprocesser för vindkraftverk med ev. efterföljande rättsprocesser beaktas alltså inte EU-rättens företräde av svenska myndigheter och domstolar, då det tvingande EU-rättsakten MD som föreskriver de grundläggande (väsentliga) hälso- och säkerhetskraven för skyddet av person/individ och i förekommande fall egendom och husdjur, inte beaktas och efterföljs vid fastställandet av vindkraftverkens placering och uppställning i kallt och/eller isigt klimat/miljö. För att vindkraftverk skall få tas i drift och i bruk av verksamhetsutövare måste MD:s grundläggande (väsentliga) krav med stöd av relevanta harmoniserade standarder vars lägsta krav alltid måste vara uppfyllda.

Principen om EU-rättens företräde har utvecklats av EU-domstolen genom prejudikat. Företrädesprincipen innebär att EU-rättsliga bestämmelser har företräde framför nationella rättsregler. En nationell rättsregel som står i strid med en EU-rättslig regel skall inte tillämpas av inhemska domstolar och myndigheter. Detta innebär att motstridiga nationella regler blir otillämpliga. Generellt gäller, att nationella rättsregler aldrig får ges företräde eller tillämpas i strid med tvingande EU-rättsakter, då detta skulle hota EU:s rättsliga grundvalar och hindrar en enhetlig tillämpning och tolkningen av EU-rätten. EU-rätten har företräde framför såväl nationell lagstiftning som framför medlemsstaternas konstitutioner.

Företrädesprincipen kan i vissa fall hindras av en nationellt erkänd rättsprincip eller av rättssäkerhetsprincipen. Intresset av EU-rättens genomslag vägs då mot intresset av skyddet för personer/individer. Detta är enligt undertecknad inte avvägd av lagstiftaren och regeringen då beslut om tillstånd för vindkraftsverksamhet i våra ”*extraordinära klimatzoner*” tillåts fortsätta trots, att som framgår av Elforsk report 12:13 ”Icing of Wind Turbines”, grundläggande kunskap saknas om bl.a iskast och dess utbredning samt kunskap om effekten av buller och bullrets ökning då rotorbladen är isbelagda. Principen innebär att rättsakter som har direkt effekt kan åberopas som en rättighet för enskilda och förvaltningsmyndigheterna ska då lägga den EU-rättsliga regeln som grund för prövningen, och frånga de nationella rättsregler som står i strid med direktivet.

Det finns dessutom inte heller på marknaden utomhusmonterade säkerhetskritiska och säkerhetskategoriklassade apparater/komponenter, system, som i kallt och/eller isigt klimat/miljö uppfyller MD:s lägsta bindande krav med stöd av tillämpliga harmoniserade standarder. Avslutningsvis kan konstateras att AV, vars huvudsakliga uppgift bör vara att förebygga riskerna för ohälsa och olycksfall, enligt undertecknad, bär huvudansvaret för att livsfarliga vindkraftverk tillåts vara i drift och i bruk, åtminstone i kallt/isigt klimat/miljö. Svensk lagstiftning utesluter/förbjuder inte heller Länsstyrelsernas Miljöprövningsenheter, Kommunerna och Rättsväsendet ifrån, att skaffa sig nödvändiga kunskaper och/eller anlita kompetenta resurser för att i relevant omfattning följa och tillämpa EU:s produktdirektiv i sina tillståndsbedömningar och tillståndsbeslut framför svensk regeringsbeslut och svensk praxis. I övrigt hänvisas till den senaste versionen av min skrivelse ”Vindkraftverk – Maskinrelaterade hälso- och säkerhetsrisker”, som bifogas.

PS. Det är minst sagt upprörande att notera den likgiltighet som lagstiftaren, regeringen, kommunerna, tillståndsprovande och tillståndsgivande myndigheter samt rättsväsendet visat och visar, då det gäller att förebygga olyckor och värna människors livsmiljöer, hälsa och liv. Ska det behöva hända allvarliga, ja t.o.m. dödliga olyckor innan ovannämnd beslutsfattare vaknar upp och tar de livsfarliga maskinrelaterade hälso- och säkerhetsriskerna på allvar?

2014-05-26

Claes-Erik Simonsbacka

Claes-Erik Simonsbacka

Säkerhetstekniskt sakkunnig ingenjör